Geringde vogels in Groningen aflevering 14

Klaas van Dijk

Dit is de veertiende aflevering van een rubriek in *De Grauwe Gors* met gegevens over geringde vogels uit de provincie Groningen. Zoals altijd houd ik me aanbevolen voor nieuwe gegevens over geringde vogels in Groningen. Waarnemingen van vondsten van dode, geringde vogels en aflezingen van vogels met (metalen) pootringen, halsringen en dergelijke zijn altijd welkom. Informatie kan worden opgestuurd naar Klaas van Dijk, Vermeerstraat 48, 9718 SN Groningen, telefoon 050-3182924, e-mail *klaas.vdijk@hetnet.nl.*

Kleine Rietgans *Anser brachyrhynchus*
[blauwe halsband I46] Geringd als adult vrouwtje op 3 april 2002 in Vest Stadil Fjord, Jutland, Denemarken (56.12N / 08.08E). Op 21 en 25 februari 2004 werd deze vogel in de Oostpolder bij het Zuidlaardermeer gezien door respectievelijk Du_an Brinkhuizen en Guido Meeuwissen. Ook Theo Bakker heeft rond deze tijd de vogel hier gezien. In de provincie Groningen worden niet veel Kleine Rietganzen aan de grond gezien en waarnemingen van geringde Kleine Rietganzen zijn er bijna niet.
De Nederlandse Kleine Rietganzen broeden praktisch allemaal op Spitsbergen. Ze vertonen behoorlijk vaste trekpatronen tussen de verschillende pleisterplaatsen (in Nederland bijna alleen Zuidwest-Friesland) en in al deze gebieden wordt ook veel naar halsbanden gekeken. Daardoor is van veel Kleine Rietganzen met halsbanden, en ook deze vogel, een flinke levensgeschiedenis bekend.
Na het ringen werd deze vogel nog tot 12 april in Denemarken gezien, op 26 en 29 april bij Steinkjer in Midden-Noorwegen en op 12 mei bij Skagen op Langøya (Noord-Noorwegen, 68.35N / 15.04E). Op 29 september 2002 werd ze bij Gaastmeer (Zuidwest-Friesland) gezien; daarna tot en met 15 november regelmatig in Zuidwest-Friesland en vervolgens vanaf 26 november in de omgeving van Klemskerke in België (ten noordwesten van Brugge). Op 4 januari 2003 werd de vogel nog bij Klemskerke gezien, maar vanaf 24 januari zat zij bij de Nissum Fjord in Jutland, Denemarken. Ze bleef tot eind maart in Denemarken en werd op 15 mei weer op Langøya in Noord-Noorwegen gezien. Op 19 oktober 2003 was ze weer terug in Zuidwest-Friesland. Ze werd hier ook gezien op 8 november en zat vervolgens op 22 januari 2004 alweer in Denemarken. Daarna dook ze dus op in de Oostpolder. De vogel zat als enkeling in een groep van duizenden Toendrarietganzen. Op 14 maart 2004 was ze weer terug in Jutland en ze werd hier ook nog gezien op 8 april.
Het halsbandenonderzoek aan Kleine Rietganzen heeft onder andere duidelijk gemaakt dat dergelijke trekpatronen veel vaker voorkomen. Veel informatie over dit project is te vinden op de website http://pinkfoot.dmu.dk/, met onder andere alle waarnemingen van Kleine Rietganzen met halsbanden.

Brandgans *Branta leucopsis*
[STOCKHOLM 9139156] Geringd als nestjong (mannetje) op 15 juli 1990 op Öland, Zweden (56.58N / 16.54E). Op 28 oktober 2003 zag Dick Veenendaal kans om op de kwelder bij de Noordpolder de metalen ring met een telescoop af te lezen. Deze Brandgans is ondertussen al ruim 13 jaar oud; de afstand tussen Öland en de Noordpolder bedraagt 765 km. Metalen ringen van Brandganzen worden niet zo vaak afgelezen en er zijn geen andere

waarnemingen van deze vogel bekend. Wel is het, gezien de grote plaatstrouw bij Brandganzen, heel goed mogelijk dat dit individu veel vaker langs de Groningse Noordkust verblijft.

Smient *Anas penelope*
[LONDON FP 25715; tevens voorzien van gele vleugelflap FS] Geringd als 2kj vrouwtje op 17 februari 2003 in Dunham-on-Trent in Engeland (Nottinghamshire 53.15N / 00.45W). Op 8 juni 2003 zag Dick Veenendaal deze Smient in de Ruidhorn; René Oosterhuis zag deze vogel op 26 juni 2003 in de Ezumakeeg. De vogel heeft langere tijd in de Ezumakeeg gezeten en is hier wel door meer vogelaars gezien. De laatste waarneming was op 19 augustus 2003. Het is waarschijnlijk dat deze Smient nog niet broedde en in 2003 in Nederland heeft overzomerd.

Lepelaar *Platalea leucorodia*
[COPENHAGEN 299207; tevens geringd met een rode kleurring D1] Geringd als nestjong op 27 juni 2003 in de Limfjorden, Jutland, Denemarken (57.03N / 09.06E). Op 24 september 2003 zag Dick Veenendaal deze gekleurringde Lepelaar in de Ruidhorn. Praktisch alle Lepelaars die we in Nederland zien, zijn in ons land geboren, maar sinds enige jaren zit er ook een kleine kolonie in Denemarken. Het is erg leuk dat zo'n Deense vogel even een tussenstop in de Ruidhorn heeft gemaakt.

Scholekster *Haematopus ostralegus*
[MOSKWA PC-000195; tevens voorzien van oranje kleurring A15 aan het linker loopbeen] Geringd als nestjong op 22 juli 2002 op het Bolshoy Lomnishny-eiland, Kandalaksha-natuurreservaat, in de Witte Zee (66.58N / 32.36E, Rusland). Op 20 mei 2004 zag René Oosterhuis deze Scholekster op een hoogwatervluchtplaats op het oostelijke puntje van Schiermonnikoog, minder dan een kilometer van de grens met Groningen. Op deze hoogwatervluchtplaats overzomeren niet-broedende Scholeksters en dus ook vogels uit de Noord-Russische broedgebieden. Tijdens laag water zoeken deze Scholeksters voedsel op de wadplaten ten zuiden en ten oosten van Schiermonnikoog en dan zal deze gekleurringde vogel vast wel eens in de provincie Groningen komen. Ook in de Ruidhorn is door Dick Veenendaal in de zomer van 2002 en 2003 een gekleurringde Scholekster uit de Witte Zee gezien.

Kleine Plevier *Charadrius dubius*
[ARNHEM H 247704] Geringd als nestjong op 10 juni 2003 door Tseard Hiemstra op het industrieterrein van Surhuisterveen. Tijdens het ringen waren er vier nestjongen aanwezig. Op 31 mei 2004 zag zijn zoon Derick Hiemstra bij de AKZO op het industrieterrein van Delfzijl deze Kleine Plevier en kon hij de ring met een telescoop aflezen. Het was een broedvogel en de vogel had drie jongen. Kleine Plevieren worden niet vaak geringd en over herkomst en plaatstrouw is erg weinig bekend.

Kokmeeuw *Larus ridibundus*
[COPENHAGEN AA-3432; tevens geringd met witte kleurring MPH] Geringd als na 3kj mannetje door Kjeld T. Pedersen op 5 januari 2003 in Kopenhagen (Denemarken). Deze Kokmeeuw werd nog tot en met 25 januari 2003 regelmatig in Kopenhagen gezien, maar op 19 februari 2003 werd hij door François Bouzendorf in Jablines (Frankrijk, 48.55N / 02.44E, ten oosten van Parijs) gezien. In december 2003 en januari 2004 (laatste datum 25 januari) zat hij weer in Kopenhagen maar op 15 februari 2004 zagen Derick Hiemstra en Klaas van Dijk deze vogel op de botensteiger bij Kaap Hoorn (Hoornsemeer, Haren). Dit was ook de enige waarneming in en rond de stad Groningen. Een opvallend trekpatroon van een Kokmeeuw die twee winterseizoenen achtereen pas zeer laat vanuit Kopenhagen naar het zuiden trekt.

Kokmeeuw *Larus ridibundus*
[ARNHEM 3.582.760] Geringd als 2kj mannetje op 9 januari 2000 door Lex Tervelde bij de Morgensterlaan in de stad Groningen. Op 11 en 25 januari werd deze vogel hier ook gezien maar op 11 februari 2000 zat hij in Kiel (Duitsland), 265 km naar het oosten. Hier werd hij gevangen door Klaus Hein die twee kleurringen toevoegde (links rose/blauw). Op 26 fe-

bruari 2000 zag Klaas van Dijk hem weer bij de Morgensterlaan; de vogel was dus toen weer teruggevlogen naar Groningen.
In de nazomer van 2000 werd hij vanaf 17 juli bij de Morgensterlaan gezien. Hij werd hier ook gezien in september en in december en op verschillende dagen in januari, februari en maart, met als laatste datum 1 april 2001. In het winterseizoen 2001/02 werd hij weer hij in Groningen gezien tussen 13 september en 17 december en in het winterseizoen 2002/03 tussen 24 juli en 25 februari 2003. Van alle drie de winterseizoenen ontbreken waarnemingen uit Kiel. Ondertussen had Frank Majoor op 8 november 2002 de vogel gevangen en de beide oude kleurringen vervangen door blauwe kleurring 56. Op 6 juli 2003 werd de vogel dood teruggemeld uit Finland (Lammassaari, Salmijarvi, 60.22N / 24.31E). Alweer een Kokmeeuw met een opvallend winters trekpatroon, waarbij in januari/februari even heen en weer wordt gevlogen tussen Groningen en Kiel.

Stormmeeuw *Larus canus*

[COPENHAGEN 5003247] Geringd als nestjong op 24 juni 1970 door Lars Halling Sørensen op West-Amager bij Kopenhagen, Sjælland in Denemarken (55.38N / 12.34E). Deze ondertussen hoogbejaarde Stormmeeuw is op 25 maart 2004 voor het laatst gezien door Klaas van Dijk op de botensteiger bij Kaap Hoorn (gemeente Haren). Er is ondertussen 33 jaar, 9 maanden en 1 dag verstreken tussen ringdatum en (voorlopig) laatste waarneemdatum. De vogel is in januari-maart 2004 op verschillende dagen door diverse waarnemers hier ook gezien. De stokoude Stormmeeuw, de oudst bekende in Europa, is al diverse malen in eerdere afleveringen van deze rubriek aan de orde geweest. Binnenkort verschijnt over deze vogel een artikeltje in Dutch Birding. Tijdens de voorbereidingen voor het schrijven van deze aflevering bleek de ringdatum één dag vroeger te zijn (24 juni i.p.v. 25 juni) dan al die tijd werd vermeld.

Zilvermeeuw *Larus argentatus*

[MOSKWA DB-359373; tevens geringd met witte kleurring KN52] Geringd als nestjong op 13 juli 2002 op het eiland Farvaternaya in het Kandalaksha-natuurreservaat in de Witte Zee bij het Kola-schiereiland in Noord-Rusland (67.05N / 32.29E). Op 1 juli 2003 zagen Meino Koning en Leon Peters deze Russische Zilvermeeuw in de haven van Lauwersoog. De vogel werd in de zomer en herfst van 2003 regelmatig in Lauwersoog gezien, voor het laatst

Zilvermeeuw, 26 maart 2004, Lauwersoog, Groningen. *Dušan Brinkhuizen*

op 19 november 2003 (waarnemingen van Theo Bakker, Klaas van Dijk, Derick Hiemstra, Tseard Hiemstra, Henk Oosterhuis, René Oosterhuis, Lex Tervelde en Ko Veldkamp). Ook op 15 maart 2004 zag Lex Tervelde deze gekleurringde Zilvermeeuw in Lauwersoog. De afstand tussen Lauwersoog en Farvaternaya bedraagt 2077 km. Er zijn maar weinig waarnemingen van Russische Zilvermeeuwen in Groningen. Verder is deze Zilvermeeuw in hetzelfde gebied geringd als bovenstaande Scholekster.

Vink *Fringilla coelebs*

[ARNHEM V 105749] Geringd op 29 oktober 2001 in het Groene Glop op Schiermonnikoog door Wim Fokker van het VRS Schiermonnikoog. Op 25 oktober 2003 zag Dick Veenendaal een geringde Vink, een mannetje, in zijn tuin in Usquert en het lukte hem om de metalen ring in zijn geheel met de telescoop af te lezen. De afstand tussen Usquert en Schier bedraagt 30 km en er was 726 dagen verstreken tussen ringdatum en vinddatum.

Groenling *Chloris chloris*

[LONDON TA 46540] Geringd op 19 november 2002 als na 1kj vrouwtje op de Sussex Farm bij Burnham Market in Norfolk, Engeland (52.57N / 00.41E). Op 7 januari 2004 zag Dick Veenendaal kans om in Usquert de metalen ring van deze Groenling met een telescoop af te lezen; de vogel bleef in Usquert tot en met 28 februari. De afstand tussen Usquert en Sussex Farm bedraagt 398 km. Groenlingen en Vinken zijn zangvogels waarvan het over het algemeen zeer moeilijk is om metalen ringen met een telescoop compleet af te lezen. Het is erg leuk dat het bij deze beide vogels wel gelukt is.